

Çocuk-Öretmen Etkileşim Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuk-Öretmen Etkileşim Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18834>

Özet

Çocuk-Öğretmen Etkileşim Ölçeği (ÇÖEÖ), erken çocukluk dönemi eğitiminde öğretmenler ve öğrenciler arasındaki ilişkilerin kalitesini ve dinamiklerini sistematik olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, öğretmenlerin çocuklarla kurduğu etkileşim biçimlerini, duygusal destek düzeylerini ve çatışma örüntülerini ölçmeyi hedefler. Geliştirme çalışmaları, ölçeğin eğitim ortamlarında güvenilir ve geçerli bir değerlendirme aracı olarak kullanılabileceğini göstermiştir. Bu ölçek, özellikle okul öncesi ve ilkokul çağındaki çocuklar için öğretmen raporu formatında tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çocuk-öğretmen etkileşimi, ölçek geliştirme, erken çocukluk eğitimi, psikometrik özellikler, öğretmen ilişkileri, psikometri.

Yazarlar

Emine Ahmetoğlu, İbrahim Acar, Ayşegül Genç-Vatansever.

Amaç

Çocuk-Öğretmen Etkileşim Ölçeği'nin (ÇÖEÖ) temel amacı, öğretmenlerin öğrencilerle kurduğu birebir ilişkilerin niteliğini, özellikle de duygusal ve davranışsal boyutlarındaki standardize edilmiş bir biçimde ölçmektir. Ölçek, ilişkideki yakınlık, sıcaklık, destekleyici davranışlar ve aynı zamanda çatışma, gerginlik veya baskımlılık gibi olumsuz dinamikleri de değerlendirerek, öğretmenlere ve araştırmacılara detaylı bir profil sunmayı amaçlamaktadır.

Ölçeğin geliştirilmesi, Türkiye bağlamında öğretmen-çocuk etkileşimini değerlendirecek, geçerli ve güvenilirliği kanıtlanmış bir araca olan ihtiyaç karşılamıştır. Elde edilen sonuçlar, öğretmen eğitimi programlarının hedeflenmesi ve erken çocukluk dönemindeki müdahale stratejilerinin belirlenmesi açısından yol göstericidir.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü birincil psikolojik yapı, **Çocuk-Öğretmen Etkileşimidir**. Bu yapı, genellikle iki temel alt boyutta incelenir: **Yakınlık** (Closeness) ve **Çatışma** (Conflict).

Yakınlık: Öğretmen ve çocuk arasındaki sıcaklık, karşılıklı saygı, güven ve duygusal destek düzeyini ifade eder. Yüksek yakınlık puanları, çocuğun kendini güvende hissettiği, keşfetmeye açık ve destekleyici bir ortamda olduğunu gösterir.

Çatışma: Öğretmen ve çocuk arasındaki sürtüşme, gerginlik, anlaşmazlık sıklığı ve öfke

düzeyini temsil eder. Yüksek çatışma puanları, ilişkinin stresli olduğunu ve öğrenme ortamının olumsuz etkileyebilecek zorlukların varlığını gösterir.

Geçerlik

Çocuk-Öğretmen Etkileşim Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, 2021 yılında yayımlanan bilimsel makalede (Ahmetoğlu vd., 2021) detaylıca raporlanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak öngörülen boyutları (Yakınlık ve Çatışma gibi) doğru bir şekilde ölçtüğünü doğrulamıştır.

Araştırmacılar, maddelerin ilgili yapıyı temsil etme derecesini belirlediren kapsam geçerliği çalışmaları da yürütmüştür. Elde edilen bulgular, ÇÖEÖ'nün öğretmen-çocuk etkileşimi yapısını başarıyla bir şekilde temsil ettiğini ve geçerli ölçümler sağladığını göstermektedir. Detaylı geçerlik katsayıları ve karşılaştırmalı analizler için birincil referans kaynağına başvurulması tavsiye edilir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri, iç tutarlılık yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin alt boyutları ve genel puanı için yüksek düzeyde Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları elde edilmiştir. Yüksek katsayılar, ölçeği oluşturan maddelerin aynı psikolojik yapıyı tutarlı bir biçimde ölçtüğünü ve ölçüm hatasının düşük olduğunu kanıtlamaktadır.

Çıktı tutarlılık sonuçları, ÇÖEÖ'nün farklı öğretmenler tarafından farklı zamanlarda uygulandığında dahi kararlı sonuçlar verme potansiyeline sahip olduğunu desteklemektedir. Ölçeğin güvenilirliği, erken çocukluk alanında yapılan araştırmalarda kullanılması için önemli bir dayanak noktası olmaktadır.

Faktör Analizi

Çocuk-Öğretmen Etkileşim Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü incelemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) teknikleri kullanılmıştır. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin öğretmen-çocuk etkileşiminin karmaşık yapısını temsil eden belirgin alt faktörlere ayrıldığını göstermiştir.

DFA sonuçları, toplanan verilerin model uyum indeksleri açısından tatmin edici düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, ölçeğin kuramsal yapısının ampirik verilerle uyumlu olduğunu ve bu yapının Türk kültürüne uyarlanmış olduğunu göstermektedir. Faktör yükleri ve model uyum değerleri, makalenin metodoloji bölümünde ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Developmental Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Derecelendirme adamlar, yaymlanan makalede belirtilmiştir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi ve Erken İlkokul Çağndaki Çocuklarla Çalışan Öğretmenler.

Yaş Grubu: Erken çocukluk dönemi çocuklar (3-8 yaş aralığı için uygun olduğu varsayılabilir).

Popülasyon Detayları: Ölçek, Türkiye'deki çeşitli eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenlerden toplanan verilerle geliştirilmiş ve standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öğretmenler, sınıflarındaki belirli bir çocuğa odaklanarak, o çocukla olan etkileşimlerini ölçen maddeleri belirlenen Likert skalasında işaretlerler. Ölçek, ilgili kalitesini objektif bir biçimde rapor etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Erken çocukluk, eğitim psikolojisi, ilgili kalitesi, çocuk-öğretmen etkileşimi, psikometrik araçlar.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: emine.ahmetoglu@trakya.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Trakya Üniversitesi, Edirne (Sorumlu yazarın kurumu temel alınmıştır).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması 2021 yılında yaymlanmıştır.

Kullanım Şinleri ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle sorumlu yazarın iznine tabidir. Ticari veya geniş çaplı kurumsal kullanımlar için Emine Ahmetoğlu ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim bilgileri yukarıda mevcuttur.

Kaynaklar

Ölçeğin geliştirilmesine ve psikometrik özelliklerine ilişkin birincil ve en yetkili kaynak aşağıda

listelenmiştir:

Ahmetoğlu, E., Acar, ?. ve Gökçü-Vatansever, A. (2021). Öğretmen Etkileşim Ölçeği (ÖEÖ) ve Çocuk-Öğretmen Etkileşim Ölçeği (ÇÖEÖ) geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(1), 412-424. DOI: [10.24315/tred.754702](https://doi.org/10.24315/tred.754702)

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: cocuk-ogretmen-iliski-olcegi-toad.pdf

Çocuk-Öğretmen Etkileşim Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte doğrudan sağlanmamıştır. Maddeler, yukarıda belirtilen referans makalenin eklerinde veya bağlantı verilen orijinal PDF dosyasında bulunmaktadır. Maddelerin tam ve doğru listesi için kullanıcılarn bu belgelere başvurmaları gerekmektedir.